

OBZOR

Informační časopis *O B C E T M A Ň*

Ročník XXXV.

Prosinec 2023

Číslo 12/2023 (406)

**Jaké zimy v prosinci,
taková tepla v červnu...**

stará česká pranostika

Z HISTORIE OBCE

Historia magistra vitae

Historie je učitelka života ... celá slavná věta zní v originále takto: *Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis* – a v českém překladu: **Historie je svědectvím času, světlem pravdy, životem paměti, učitelkou života, zvěstovatelkou dávných dob.** Podívejme se v roce 2022 na historii Tmaně z tohoto pohledu a připomeňme si každý měsíc nějakou událost ze života Tmaně, Lounína, Slavík či Havlíčkova Mlýna a v jejím odkazu hledejme nápady, myšlenky a poučení pro úspěšné pokračování v díle předcházejících generací, díky jimž je dnes Tmaň dobré místo k bydlení. Tmaň si to určitě zaslouží ...

VČS před šedesáti lety ...

Rok **1963** byl velmi významným rokem pro VČS – tehdy jsme četli tuto zkratku jako Velkolom Čertovy schody – jeho výstavby. Žije stále méně přímých pamětníků oněch dnů, zůstávají nám však novinové zprávy ze závodního a regionálního tisku z té doby. Podívejme se tento rok očima tehdejších současníků ...

Všechny síly pro další rozvoj¹.

Z diskuse na celozávodní konferenci KSČ.

V neděli 17. února se sešli ve velkém sále závodního klubu ROH delegáti základních organizací a hosté na celozávodní konferenci Komunistické strany Československa. Ve věcné a výstižné zprávě celozávodního výboru o činnosti závodní organizace KSČ, kterou přednesl předseda CV KSČ Josef Zelinka, byli přítomní seznámeni s výsledky uplynulého období i s nejdůležitějšími úkoly, které nyní budeme plnit. Ze zprávy vyjímáme:

Zabezpečit investiční výstavbu.

Investiční výstavba, s níž úzce souvisí problém kvality a zajištění surovin, neprobíhala v původně stanovených termínech. Byly upraveny nové vládní termíny na uvedení do provozu VČS takto: vápencové hospodářství do zkušebního provozu 1. 10. 1962 a zapálení I. šachtové pece 1. 11. 1963. Vápencové hospodářství bylo uvedeno do zkušebního provozu 29. 9. 1962, ale vyskytla se řada závad, jež bylo nutno odstraňovat a dosud se nepodařilo dosáhnout předepsaných projektovaných parametrů. Proto byla zahájena jednání s generálním dodavatelem technologie národní podnik Přerovské strojírny a v zásadě bylo dohodnuto, že do konce února Přerovské strojírny odstraní všechny nedostatky na vápencové lince tak, aby dosáhla předepsaných parametrů. Je ovšem nutno současně zkvalitnit práci obsluhy, aby se při malé poruše neprodlužovaly ztrátové časy, zkvalitnit i údržbu, zejména pro elektrozařízení. První šachtová pec, přestože se vyskytla řada závad na závazecím zařízení, se udržela v provozu. Po technické stránce lze zabezpečit trvalý provoz pěti šachtových pecí do 1. 8. 1963, ovšem za předpokladu, že závazecí zařízení bude kapacitně vyhovovat.

Z usnesení celozávodní konference KSČ²:

¹ KRÁLOCEMENT, číslo 8-9, vydání dne 23. února 1963.

² KRÁLOCEMENT, číslo 8-9, vydání dne 23. února 1963.

Ke zvýšení úrovně stranické práce ukládá celozávodní konference Komunistické strany Československa Královských cementáren všem:

Hospodářsko-technickým pracovníkům

- Zajistit, aby průběh investiční výstavby prováděné na Čertových schodech byl v souladu s platnými harmonogramy. Dále zajistit, aby byly v období zkušebního provozu jednotlivých akcí dosahovány projektem předpokládané kapacity v termínech, odpovídajících rozpisu výrobních úkolů pro rok 1963. Toto se týká velkolomu Čertovy schody, a to v první řadě dokončení zkušebního provozu úpravny č. I, dále pak včasné ukončení úpravny č. II a uvedení všech pěti šachtových pecí včetně vápenného hospodářství do trvalého provozu.
- Ve Velkolomu Čertovy schody upřesnit v rámci organizačního řádu podniku jednotlivé vztahy mezi pracovními úseky tak, aby tento závod mohl zajišťovat plnění úkolů jako ucelený technologický organizační celek. Upřesnit podle získaných zkušeností stávající organizaci. Doplnit jednotlivá pracoviště plánovaným stavem pracovníků, včas zaučených a zaškolených pro novou technologii, která je zde instalována. Současně s nově navrženou pracovní organizací organizovat i socialistickou soutěž, která na tomto úseku byla až dosud značně opomíjena a která, nejenže bude zárukou plnění výrobních úkolů, ale současně bude též řešit vzájemné soudružské vztahy mezi pracujícími. S největším urychlením vybavit tento závod potřebným pracovním nářadím, ochrannými pomůckami apod. Zajistit i ve VČS nepřetržitou službu sanitního auta, a to nejpozději od 1. 3. 1963.

Třetí šachtová pec v provozu³.

Jiří Pavlík, šachtové pece VČS.

Je čisté, sluneční odpoledne – pondělí 11. března 1963. Poslední zavážecí koš dosedá na kychtu pece a s žuchnutím vyklápí svůj desetitunový náklad. Koš vyjíždí, vrata se zavírají. Třetí pec je zavezena až po kychtu a tak připravena ke spuštění. Je osm hodin pět minut.

Deset hodin patnáct minut. Pec je zapálena. Ze dvou komínů se valí proti blankytně modré obloze těžký, žlutobílý dým, za několik dní se začne z jejího nitra hrnout bělostné vápno. Tím pomůže „trojka“ svým dvěma předchůdkyním plnit vápnem řadu vagónů i nákladních aut.

Třetí šachtová pec je tedy v provozu. Ale že je člověk od přírody stále nespokojený, ptáme se hned při této příležitosti vedoucího skupiny montérů Přerovských strojů Horáka: „Kdy bude připravena k zapálení další pec, čtyřka?“ odpověď je víc než uspokojivá: „Během tří týdnů.“ Věříme, že Přerováci svůj slib dodrží!

Pravidelná autobusová doprava⁴.

Od 1. dubna tohoto roku bude zavedena pravidelná autobusová doprava z Berouna – náměstí přes Králův Dvůr do VČS k správní budově a přes Suchomasty do Koněprus na sociální zařízení a zpět. Trasa autobusu: Beroun, náměstí – Beroun, Plzeňka – Beroun – Sídliště – Králův Dvůr, kaplička – Králův Dvůr, U tří zvonků – Králův Dvůr, lékárna – Králův Dvůr, železářny, II. vrátnice – Křižatky – Slavíky, rozcestí – Tmaň – Tmaň, rozcestí Čertovy schody – Tmaň, VČS, správní budova – Suchomasty – Vinařice, Bykoš, rozcestí – Koněprusy, VČS, lom. Upozorňujeme všechny zaměstnance, aby si včas zajistili dělnické průkazky na slevu jízdného.

³ KRÁLOCEMENT, číslo 11, vydání dne 16. března 1963.

⁴ KRÁLOCEMENT, číslo 11, vydání dne 16. března 1963.

Mládež na Čertových schodech začíná⁵.

Minulý týden se na Čertových schodech sešla členská schůze svazácké organizace k projednání výsledků IV. sjezdu ČSM. Výbor schůzi dobře připravil, zúčastnili se též zástupci ZO KSČ a vedoucí II. závodu s. Schäffer, který svazákům přislíbil plnou pomoc při zajišťování úkolů jejich organizace.

Plán práce, který členská schůze schválila, zahrnuje velké úkoly do konce letošního roku. Hovoří se v něm zvyšování kvalifikace mládeže, o nutnosti zřídit na VČS pobočku závodní technické knihovny, o sběru železného šrotu a o vytváření mládežnických kolektivů. Plán pamatuje i na kulturní a sportovní činnost. Nezapomněli ani na výměnu členských průkazů a na řádnou činnost pracovních skupin na jednotlivých pracovištích. V příštím učebním roce ČSM se chtějí všichni členové seznámit s novými stanovami ČSM a dobrou politickovýchovnou prací získat do organizace všechnu mládež na Čertových schodech.

Celozávodní výbor ČSM si je vědom důležitosti organizace ČSM na Čertových schodech a bude jí pomáhat při plnění všech úkolů, jež si v plánu své činnosti vytyčila. Bude jí jistě pomáhat i stranická organizace, která bude mít v mladých lidech dobrou posilu při plnění výrobních úkolů.

Raději padesát protokolů, než ...⁶

Na Čertových schodech se brzy rozjede nový provoz. Úpravna vápna. Všichni máme zájem na tom, aby co nejdříve jela úpravna naplno, ab y závod vyrobil co nejvíce vápna. Kusového, mletého i hydrátu. Aby však při plnění všech výrobních úkolů byla práce na novém zařízení i bezpečná. Proto jsem zašel za mužem nejpovolanejším, za bezpečnostním technikem Zdeňkem Paurem. U něj jsem zjistil, že:

- Při předběžném předávání nového zařízení 5. června tohoto roku bylo zjištěno 66 drobných závad, jež by se mohly stát příčinou úrazu. Nelze všechny vyjmenovat, vesměs se však jedná o přístupové cesty k pracovištím, o zábradlí, přechody přes dopravníky a šneky, nekryté otvory v podlaze, kryty otáčejících se částí zařízení, označení úzkých a nízkých profilů atd. Pravda, některé z těchto závad byly již odstraněny, na odstranění dalších se pracuje. Je však bezpodmínečně nutné, aby vše bylo v pořádku do zahájení zkušebního provozu.
- Všichni pracovníci, kteří budou pracovat na úpravně (a je jich, bohužel, zatím málo), absolvovali školení o bezpečnosti práce, na němž byli seznámeni se všemi bezpečnostními předpisy pro všechna zařízení a kde jim soudruh Paur uvedl ze svých zkušeností řadu mnohdy zbytečných úrazů, které se v našem podniku staly, a jichž je třeba se vyvarovat.
- Bezpečnost práce nespočívá jen v rukou referenta BOZ, záleží na všech pracovnících, aby ukázněně dodržovali bezpečnostní předpisy, používali ochranných pomůcek tam, kde jsou předepsány. Protože se jedná o nový provoz a dost rozsáhlý, nemůže ani bezpečnostní technik hned vidět všechny závady. Proto je třeba, aby každý, kdo na nějakou závadu přijde, upozornil co nejdříve mistra nebo bezpečnostního technika.
- Bylo by vhodné a prospěšné, aby vedení provozu ustavilo spolu s Dílenským výborem ROH bezpečnostní hlídky na všech pracovištích, jakmile bude provoz zahájen.
- Pro bezpečnost práce se na nové úpravně již hodně vykonalo, mnoho ještě zbývá udělat. Je vždycky lepší – a v tom se mnou Zdeněk Paur jistě bude souhlasit –

⁵ KRÁLOCEMENT, číslo 23, vydání dne 15. června 1963.

⁶ KRÁLOCEMENT, číslo 24-25, vydání dne 22. června 1963.

napsat padesát požadavků na odstranění závad a třeba i padesát protokolů o jejich nesplnění, než vyplňovat jeden záznam o úrazu.

První zařízení ve VČS. Vápencový hydrát z nového⁷.

Jiří Pavlík.

Ve velkolomu Čertovy schody se připravuje k zahájení výroby další provoz – úpravna vápna. Jedním z produktů, které se zde budou vyrábět, je vápenný hydrát. Sama výroba hydrátového vápna není maličkost. Je to tak trochu moderní alchymie. Snad nikde nezáleží na dodržování technologického režimu, jako právě tady. Ještě větším problémem je však zkonstruovat zařízení, na kterém se hydrát vyrábí. Až dosud jsme toto zařízení, pokud je v našich vápenkách, dováželi ze zahraničí. A to nás stálo mimo námahy především drahocenné devizy. Jinak je tomu na Čertových schodech. Všechny stroje pro výrobu hydrátu jsou československé výroby. Zkonstruovali je v národním podniku Stavební stroje, konstrukční byro Gottwaldov. Zaměstnanci tohoto podniku provedli již montáž zařízení a v nejbližší době je uvedou do chodu. Pracovníci Královodvorských cementáren, kteří budou stroje obsluhovat, budou jimi odborně zaškoleni. A tak velkolom Čertovy schody dostává další moderní zařízení, první toho druhu v republice. Jak se osvědčí při výrobě v konkurenci se stroji zahraniční výroby, ukáže nám blízká budoucnost. Všichni mu však držíme palce.

Co s bydlením na VČS?⁸

Tak se ptá, a oprávněně, mnohý zaměstnanec VČS, jemuž byl při nástupu přislíben byt. Několik kvalifikovaných a svědomitých pracovníků už ze závodu odešlo, protože slib byl právě jen slibem.

Závodnímu výboru ROH není tato situace lhostejná stejně jako vedení podniku. Tři domy, tj. asi 36 bytů, je zhruba postaveno a potřebuje jen dokončit. Konstruktiva však už více než dva roky byty nedodělává a ty pochopitelně chátrají.

Jednalo se na úrovni náměstků. Výsledek – nula. Závodní výbor ROH se tedy rozhodl požádat o pomoc ZV ROH národního podniku Konstruktiva. 12. 6. 1963 byl odeslán do Prahy doporučený dopis. Do nynějška však z Konstruktivy neodpověděli.

Co si o tom myslet? Že si soudruzi z Konstruktivy neuvědomují přímou závislost dokončení bytoven ve Tmani s obsazením všech potřebných profesí ve velkolomu, který patří k vládou sledovaným stavbám?

Bouřky a duhy⁹.

- Bez provozního elektrikáře je stále ještě nová úpravna vápna na VČS. Na všech pracovištích se již zapracovávají za dozoru Přerováků a Erzeťáků lidé z KDC, jen elektrikáře tu dosud nespátříte.
- Za pět dní bylo dohotoveno propojení blokové linky výhrabků šachtových pecí s úpravnou. Tato práce byla ztížena tím, že musela být prováděna, jen když pece byly odstaveny, a to někdy pouze dvě hodiny denně. O to větší uznání patří pracovníkům EZ Mirkovi Neimarovi a Františku Škvorovi, kteří montáž prováděli.
- Dva vagóny papírových pytlů na mleté váno a hydrát došly v minulém týdnu na vápenku VČS. Pytlování mletého vápna na baličkách se už zkouší.
- Bez majitele je zatím šikmý pas od šachtových pecí na starou nakládací rampu. Šachtováci tvrdí, že toto zařízení bylo předáno expedici, expedice zase že od pecí

⁷ BUDOVATEL, číslo 27, vydání dne 4. července 1963.

⁸ KRÁLOCEMENT, číslo 27, vydání dne 6. července 1963.

⁹ KRÁLOCEMENT, číslo 29, vydání dne 20. července 1963.

nedostali ani lidi na obsluhu, ani mzdové fondy. Proto tu nikdo neuklízí a pás se prodírá hromadami spadaneho vápna.

- Na novém získávají v současné zkušenosti i pracovníci expedice VČS. Na moderním zařízení nové nakládací rampy na vápno se učí nakládat vagóny pod vedením mistra Trnky a pracovníků Přerovských strojíren.

První mleté vápno z VČS¹⁰.

Při zkouškách technologického zařízení nové úpravny vápna ve velkolomu Čertovy schody generálním dodavatelem Přerovské strojírny, národní podnik, bylo 18. července vyrobeno první mleté vápno. Zkouší se již také pytlování vápna na moderních baličkách. Komplexní odzkoušení úpravny bude provedeno v tomto týdnu a potom bude úpravna předána KDC do zkušebního provozu.

Bezmasý čtvrtek i na VČS¹¹.

Po vzoru závodů veřejného stravování Restaurací a jídelen zavedli bezmasé čtvrtky i v závodní jídelně na Velkolomu Čertovy schody. Minulý čtvrtek se mohli strážníci rozhodnout pro třesňové knedlíky nebo zeleninový karbanátek. Bylo podáno 335 obědů a 29 večeří. Přestože nebyl tradiční guláš nebo vepřová, lidé si pochutnávali. A tak i v této poměrně malé závodní jídelně se ušetřilo za jediný den téměř 40 kg masa.

Nový provozu se rozjíždí¹².

Jiří Pavlík.

Začátkem minulého týdne se v jednom úseku velkolomu Čertovy schody ozývaly ještě rány kladivem a občas se zableskla i elektrická svářečka a ozářila dosud ztichlé haly. Vše se připravovalo na zahájení nového provozu – úpravny vápna. Surové vápno ze šachtových pecí zde bude zpracováváno na tříděné kusové i mleté vápno a vápenný hydrát. A nyní se již úpravna dočkala spuštění zkušebního provozu.

Bledě zelený panel na ovládání úpravny. Červená a bílá signalizační světélka. Do stovky jich mnoho nechybí. Také přepínače a tlačítka. Odtud budou řízeny všechny dopravní linky nové úpravny. Zmáčknutím jednoho tlačítka se postupně rozbíhají elektromotory a agregáty. Bez zásahu lidské ruky putuje vápno od pecí, přes třídič do aut a vagónů. Část tříděného vápna dopravuje se do zásobníku kladivového drtiče, který drtí kusy vápna na jemnou drť pro hydratizaci.

Mlýn typu Lösche je pořádný kolos. Bude zpracovávat podsítné, z vibračního třídiče a nevyhašené podíly z hydratizace, na mleté vápno. Nebude ho málo. Přibližně 8 tun za hodinu. Mohutný ventilátor vhání spodem proud vzduchu, který unáší rozemleté částice do cyklonového odlučovače, kde se oddělí vláno od vzduchu. Ten je pak nasáván do ventilátoru a vháněn zpět do mlýna. Vápno je dopravováno soustavou šneků a elevátorů do tří velkých sil v průčelí budovy.

Kusové vápno je nakládáno do aut a vagónů přímo od třídiče. Na moderní nakládací rampě je vápno sypáno buď vrchem do vagónů, nebo mohou být plněny z boku pojízdnými výkyvnými pásy, které elektricky ovládané, zajedou až do vnitřku. Mleté vápno je baleno na tříventilové baličce. Její obsluha nasazuje střídavě na tři kohouty prázdné papírové pytle, které jsou plněny určenou vahou. Od baličky již pytle putují gumovými dopravníky na rampu a odtud do vagónů. Při plném výkonu naplní balička za hodinu 400–500 pytlů.

¹⁰ BUDOVATEL, číslo 29, vydání dne 25. července 1963.

¹¹ BUDOVATEL, číslo 31, vydání dne 8. srpna 1963.

¹² KRÁLOCEMENT, číslo 37, vydání dne 28. září 1963.

Skupiny montérů z Přerovských strojírů, Transporty Chrudim i Elektromontážních závodů z Prahy odcházejí. Ale neodejdou všichni, kteří úpravnu budovali. Po dobu zkušebního provozu budou mít ještě technický dozor. Na jejich místa již nastupují pracovníci Královských cementáren. Není jich mnoho. Budou pracovat zatím na dvě směny. Až bude dostatek lidí, obsadí se i třetí směny. Úpravna potom pojedě ve dne i v noci a bude plnit dlouhou řadu aut i vagónů jakostním vápnem, tak důležitým pro naše národní hospodářství.

Na šachtovkách automaticky¹³.

Jiří Pavlík.

Tak trochu jako kouzelník si připadá v současné době zavažeč šachtových pecí. Místo kouzelné hůlky několik tlačítek na panelu. A kouzelná formule je také prostá: Jedeme do trojky! Potom zmáčkne dva knoflíky a mohutný kovový podstavec, zvaný karusel, se začne otáčet o 180 stupňů. Dva ocelové koše na něm změní svá místa. Prázdný putuje pod příděly vápence a koksu k naplnění a plný pod šachtu jeřábu. Jakmile zaklesne hlavice koše do nosného ramene, začne jej jeřáb i s jeho desetitunovým obsahem vynášet vzhůru. První rychlost, druhá, třetí a za několik okamžiků je nahoře na kychtě. Zapne horizontální pojezd a koš je unášen nad určenou pec. V tom okamžiku se otevrou vrata pece a koš se snáší do pece. Tam vysype svůj obsah, vyjede z pece, vrata se zavřou, prázdný koš sjíždí zpět na karusel. Mezitím je naplněn druhý koš a celý cyklus, který trvá přibližně deset minut, se opakuje.

Komplexní zkoušky automatického zavážení provádějí Přerováci. Do zkušebního provozu bude předáno po uvedení páté šachtové pece do chodu.

Vápenný hydrát¹⁴.

Jiří Pavlík.

Vysoké tovární komíny nebo nenápadné komíny rodinných vilek anebo činžáků slouží většinou k lepšímu tahu topenišť. Dole se topí – přikládá se do kotlů nebo kamen uhlí, případně koks. A z ústí komínů se valí hustý dým. Jinak je tomu například na Velkolomu Čertovy schody. Tam jsou tak zvané komíny jako vyústění ventilátorů, které odtahují nežádoucí prach z pracovišť. A přece se z jednoho komínu na VČS začal koncem října valit hustý dým. Co se stalo? Porucha na zařízení nebo změna technologického postupu? Ne – jen začali zkoušet další úsek výroby – výroby vápenného hydrátu.

Co je to vápenný hydrát?

Nejsem odborník, tedy nebudu argumentovat přesnou definicí. Vím však, že vápenný hydrát je něco jako vyhašené vápno v práškovém stavu. A vím, že je to výrobek žádaný jak v našem stavebnictví, tak i v chemickém průmyslu. A jak se vyrábí? Na pohled je to jednoduché. Drcené vápno je přiváděno ze zásobníku do tzv. předmísidla, kde je zkrápěno vodou. Odtud přichází do velké vany, kde proběhne vlastní vyhašení. Lehčí vyhašené vápno vyplave na povrch, odkud se odtahuje do sušicího šneku a plak do sil. Nevyhašené složky a nečistoty padají ke dnu. Odtud přes třídič na mlýn, kde se přidávají do mletého vápna.

První v republice.

Ve skutečnosti však to není tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. V hydrátu je třeba udržovat správný technologický režim, určité teploty, aby hydrát nehrudkoval, případně aby se „nezapekla“ hydratizační vana. Konstrukcí hydrátoru se zabývalo mnoho odborníků z celého světa. Na našich vápenkách, pokud tam jsou, pracují hydrátory, které jsme dovezli ze zahraničí za cenné devizy. Na VČS se však uvádí do

¹³ KRÁLOCEMENT, číslo 38, vydání dne 5. října 1963.

¹⁴ BUDOVATELO, číslo 45, vydání 14. listopadu 1963.

provozu první náš československý hydrátor, zkonstruovaný pracovníky gottwaldovských Stavebních strojů.

Držme mu palce.

První náš hydrátor na VČS bude produkovat přibližně za hodinu 5 tun hydrátu. Bude uveden do provozu během tří neděl. A aby vyráběl dobrý hydrát a aby jej bylo dost, o to se snaží již dnes jak konstruktéři – Stavební stroje Gottwaldov, tak i pracovníci KDC, kteří budou v budoucnu zařízení obsluhovat. A aby náš první hydrátor obstál dobře v zahraniční konkurenci – držíme mu všichni palce.

První výročí¹⁵.

Ing. Jaroslav Plavec, vedoucí provozu výroby vápna.

Pracovníci šachtových pecí velkolomu Čertovy schody oslaví 24. listopadu prvé výročí zapálení šachtové pece č. 1 a její uvedení do zkušebního provozu. Historie vlastního provozu je tedy krátká, ale nutno vzpomenout i na období usilovné práce při výstavbě šachtových pecí, které jsou součástí vápenky. Šachtové pece se začaly budovat v místech silnice a skalní figury vstupu do Čertovy rokle. Tam, kde dnes stojí pece č. 1, 2 a 3 a budova zavážecího zařízení, byl skalní masiv. Lidé a stroje museli vynaložit velké úsilí na přemístění tisíců krychlových metrů skály a zeminy. Vlastní betonáž základů šachtových pecí byla zahájena v srpnu 1960 generálním dodavatelem stavební části, n. p. Konstruktiva. Vlastní montážní práce pak byly započaty generálním dodavatelem technologické části, n. p. Přerovské strojírny.

Výsledkem tohoto velkého úsilí, cílevědomé práce všech dělníků a techniků, bylo zapálení první šachtové pece 24. listopadu 1962 a její uvedení do zkušebního provozu. Mnoho dělníků z dodavatelských organizací této stavby, jejichž jména nám pomalu mizí z paměti, odvedlo kus dobré práce. Po dokončení výstavby odcházejí na jiná místa, aby i tam uplatnili svoje zkušenosti a pokračovali při stavbě dalších investičních celků.

Postupem času byly uvedeny do zkušebního provozu další pece č. 2, 3 a 4. Za minulý rok vyrobili pracovníci šachtových pecí již tisíce tun vápna pro náš průmysl a zemědělství. Vytvořil se zde dobrý pracovní kolektiv, jehož základem se stali zaměstnanci staré berounské vápenky, kteří kromě dlouholeté praxe v tomto oboru navázali i na dobrou tradici berounských vápenkářů.

I přes řadu potíží na novém zařízení plní vápeníci svoje úkoly. V příštím roce a v létech následujících to budou velké úkoly, které představují velkoprůmyslovou výrobu vápna. Zaměstnanci šachtových pecí chtějí i tyto vysoké úkoly čestně plnit. Potřebují však, aby byly urychleně odstraněny dosud trvající závady, které brání normálnímu, plynulému provozu šachtových pecí.

Až budou šachtové pece i úpravna vápna v trvalém provozu, stane se vápenka Čertovy schody jedním z hlavních článků nově budovaného vápenického průmyslu v Československé socialistické republice.

autor Jaroslav Horáček

¹⁵ KRÁLOCEMENT, číslo 45, vydání dne 23. listopadu 1963.

NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT V OBCI

Církev římskokatolická

Mše sv. v kostele sv. Jiří ve Tmani se v prosinci 2023 nekoná!

Příští mše sv. se koná lednu 2024 v obvyklém termínu – tzn. čtvrtou sobotu v měsíci, která připadá na sobotu 27. ledna 2024 v 16:30 hodin.

Aktuální ohlášky nebo informace o mších sv. a o životě v Římskokatolické farnosti Žebrák najdete na webových stránkách www.farnostzebrak.cz.

Nejbližším místem, kde mohou věřící z Tmaně a okolí navštívit v Římskokatolické farnosti Žebrák každou neděli v 8:00 hodin ráno a středu v 16:30 hodin odpoledne mši sv., je kostel Narození Panny Marie ve Zdicích.

autor Jaroslav Horáček

Církev československá husitská

Krásný adventní čas všem Vám.

Bůh vstupuje do našich srdcí zlehka, tiše. V tento čas jsme citlivější, vnímavější a s každým rokem, či prožitými těžkými životními zkouškami, jsme konfrontováni s vlastním nastavením a chápáním věcí pomíjivých i věcí trvalých, věčných. Pro věřící je advent počátek nového liturgického roku a protnutí nebeského s pozemským v bodě zrození - "a Slovo se stalo tělem". Adventu předcházela čas listopadových "Dušiček", který nás přiměl skládat účty a uvědomit si, že jsme na této zemi jen dočasnými hosty a nic na onen svět si sebou nevezmeme, jen své svědomí a to, co jsme komu, ale i sobě učinili dobrého či zlého. Do času adventu bychom již měli vstupovat s nadějí, pokorou i vědomím, že Bůh vidí naše otevřená srdce, která toužíme očistit upřímným vyznáním vin a naplnit láskou a světlem Boží pravdy. Ano, právě v tento čas si uvědomujeme, co nám Ježíš Kristus říká prostřednictvím evangelíí "buďte jako děti". Těšme se, radujme se, buďme bezprostřední, beze strachu z toho co přichází, abychom mohli děkovat s úsměvem za každý den, který nám byl dán. V každém laskavém slovu, úsměvu, pomoci a pohlazení je více světla než si dokážeme představit.

Děti se pokládají s důvěrou do rukou svých rodičů, obraťme se se stejnou důvěrou na našeho nebeského otce, neboť on zná naše nejtajnější přání, zná naše nedostatky a pochybení, zná však i naše přednosti a dokáže v nás rozhojnit dary, kterými nás obdařil. Kéž jdeme letos již všichni k betlému pošeptat Ježíškovi, že tím největším dárkem je pro nás on sám a víc již není třeba.

Sláva na výsostech Bohu! A na zemi lidem dobré vůle.

Za Náboženskou obec Církve československé husitské ve Tmani a se střediskem v Koněprusích Vám přejeme krásný čas plný radosti, času na sebe i na druhé, pokoj pohodu, smíření a nadpozemskou lásku.

Bůh Vám žehnej!

Kozlíkův Betlém

Děkujeme sestře husitce Jaroslavě Čampulové z Koněprus za zapůjčení vyřezávaného příbramského Betléma. Jeho historie je velice pohnutá a letos je poprvé více jak stoletý rozměrný skvost čítající na 160 figurek vystaven ve Sboru Jiřího z Poděbrad ve Tmani. Betlém je možné vidět každou neděli při Bohoslužbách a koncertech. Pro školy je možné domluvit návštěvu v týdnu. Výstava potrvá do 6. ledna 2024.

PROSINEC 2023

Bohoslužby:

1. adventní neděli dne 3. 12. od 14:00 hodin.
2. adventní neděli dne 10.12. od 14:00 hodin.
3. adventní neděli dne 17.12. od 14:00 hodin.

Dne 24. 12. „Půlnoční“ od 24:00 hodin.

Koněprusy - Bohoslužba dne 25. 12. od 17:00 hodin Kaple Mistra Petra z Koněprus.

Koncerty ve Sboru Jiřího z Poděbrad:

Dne 10. 12. od 17:00 hodin Dětské sbory hLásky - sbormistryně Jana Vacková

Dne 17. 12. od 17:00 hodin "Hluboko" - Milli Janatková

Dne 24. 12. od 14:00 hodin - tradiční setkání rodičů a dětí - "Strunatci" - pod vedením paní Leony Kopačkové

Ve dnech adventních budeme s láskou a poděkováním vzpomínat na naši milou sestru Marii Záhoříkovou, kterou si Bůh povolal k sobě dne 4.12. a dne 5.12. odešla k našemu Pánu v úctyhodném věku 96 let i naše milá sestra Růžena Adamová starší (maminka sestry vikářky). Děkujeme za jejich život prožitý v hluboké víře, život naplněný Božím Světlem. Pokoj a smíření, dej jim, ó Pane a světlo věčné, ať jim svítí. Bohu dík!

Přípravy na křest, svatby – neděle od 15:00 hodin ve Sboru Jiřího z Poděbrad.

Nové křestní přípravy dětí – neděle od 14:00 do 15:00 hodin

(po předchozí domluvě)

Kontakt: 602 766 899 FB: @ ccshtman

autor Jana Šmardová

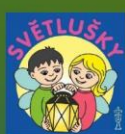

DĚTSKÉ CENTRUM SVĚTLUŠKY TMAŇ

„Šijou s námi všichni čerti“ – 14. 12. 2023

15:00 – 16:00 tvůrčí dílna s BRODITOU v Domově Senlife Tmaň

**propojení napříč generacemi při výrobě šitých panenek a plošných loutek
s významnou českou výtvarnicí**

DĚTSKÉ CENTRUM SVĚTLUŠKY VOLNOČASOVÉ AKTIVITY 2023/2024

- 1. 12. 2023 – 2. 12. 2023 Výlet za Golemem do Prahy**
- 3. 12. 2023 Rozsvícení vánočního stromku s OÚ Tmaň – v 16:50 – 17:00 Světlušky**
- 5. 12. 2023 Peklo v Koněprusích a Mikuláš ve Sboru - Zazpívej s andělem Mikulášovi 15:00-16:30**
- 7. 12. 2023 Adventní tvoření**
- 12.12. 2023 Předání s Lucí – Tereza Aulická „VLNĚNÍ“**
- 13. 12. 2023 Lucie jdou Tmaň od 18:00 – POZOR HOSPODYŇKY!**
- 14. 12. 2023 Šijou s námi všichni čerti – vyrábíme dárky s BRODITOU**
- 19. 12. 2023 Vypečená schůzka – pečené ozdoby**
- 21. 12. 2023 Vánoční besídkování**
- 24. 12. 2023 Štědrý den - Setkání rodičů a dětí od 14:00 – koncert Strunatců**
- 24. 12. 2023 Štědrý den – 24:00 PŮLNOČNÍ**

autor Jana Šmardová

Z HISTORIE TMANĚ – 45. DÍL

Tmaňský místopis II.

Minule jste se mohli dočíst něco málo o částech Tmaně obývaných lidmi. Dnešní pokračování bude spíše o tmaňském okolí – o kopcích, a lesích Tmaň obklopujících a o vodách v katastru těchto částí ležících.

Kopce

Tmaň leží - jak píše první tmaňský kronikář Zajíček - v kotlině vroubené několika vrchy.

Na severovýchodě vystupuje **Zlatý kůň** (475 m/n.m., parcelní číslo 172/1) se svými vápencovými lomy a světoznámými Koněpruskými jeskyněmi.

Jihozápadně od Zlatého koně je národní přírodní památka **Kotýz** (parcelní číslo 530/1). Nachází se v bezprostřední blízkosti velkolomu Čertovy schody v nadmořské výšce od 360 m do 425 m. Je vlastně západní částí masivu Zlatý kůň – ovšem dnes jsou oba vrchy velkolomem odděleny. Kotýz by si zasloužil samostatné povídání – pro tuto příležitost se budete muset bohužel spokojit s touto malou zmínkou.

Kotýz a Zlatý kůň

Homolka, Koukolovka, lesík nad Slavíky 2011

Severně od Tmaně je homolovitá **Koukolova hora** (475 m/n.m.) s kaplí svatého Blažeje a nádhernou vyhlídkou na všechny světové strany, a kousek nalevo od ní – směrem na západ je o něco menší, rovněž homolovitý vrch, kterému se odjakživa říkávalo **Homolka** (442 m/n.m.). Ten býval ještě v 70. letech minulého století prakticky holý, dnes je zarostlý lesem, takže vizuálně téměř tvoří část Koukolovky.

Na západu Tmaně (lépe by bylo říkat na západě Lounína) je **Holý vrch** (454 m / n.m., parcelní číslo 150/1), v dřívějších dobách bez porostu (odtud jeho název), dnes zalesněný, a o něco málo jihozápadněji **vrch Studený** (418 m/n.m.).

Severně od Lounína je v nadmořské výšce 435 m další vrch, který býval osázený třešněmi a višněmi a kterému se podle jeho bývalého majitele říkalo **Houbův vršek** nebo též **Houbova višňovka**. Třešně a višně postupně vymírají, stejně jako švestky později rovněž vysázené.

Dnes je na něm umístěn vysílač telekomunikační sítě společnosti CETIN a.s.

Jižní strana obce je vroubená táhlým zalesněným vrchem podle mapy zvaným **Lejškovem**. Ten je ve skutečnosti rozdělen původně pouze polní, dnes ale už vyasfaltovanou cestou ze Tmaně do Málkova. Pro Tmaňáky byla východní část vrchu vždycky **Horou**. **Lejškovem** byla nazývána odjakživa pouze západní část vrchu od málkovské cesty směrem k Chodouni. V

Hoře v místě nazývaném **Na skalce** je i nejvyšší bod celého vrchu i celého tmaňského okolí 487 m/n.m.

Houbova višňovka

Hora - pohled z Kotýzu

Tolik tedy jen pár slovy o těch nejvyšších kopcích obklopujících Tmaň. Povídání o těch menších s nadmořskou výškou pod 400 m / n.m. si ponecháme na pozdější pokračování místopisu.

Zlatý kůň, Koukolovka i Hora by si podobně jako **Kotýz** zasloužily obsáhlejší povídání. Snad se k němu (bude-li zájem) někdy později dostaneme.

Lesy

Tmaňské a lounínské kopce jsou převážně zalesněné – Hora, Lejškov, Holý vrch, Koukolovka, částečně i Kotýz, který je ale dosud spíše náhorní planinou.

Kromě nich je v okolí Tmaň celá řada lesů dalších. Na východ od Koukolovky směrem ke Křižatkám je to **Amerika**, o níž byla řeč již v první části povídání o tmaňském místopisu.

Dalším poměrně velkým lesem je **Vinice** (parc. číslo 174/1), ležící na levé straně cesty ze Slavík do Zdic. Před třicetiletou válkou zde byla vinice, název zůstal.

U jezu: les po pravé straně silnice ze Slavík do Zdic. Začíná asi 350 m za Slavíky a rozléhá se až k řece Litavce i k jejímu jezu.

Vinice – pohled od Slavík

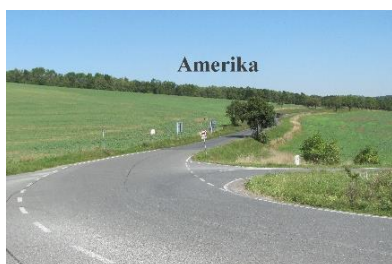
U jezu – cesta k jezu na Litavce - les vpravo

Na rovinách (parcelní číslo 532), též **Na Kotišu**: Les leží na jihovýchodní straně vápenky VČS (parcelní číslo 532/1). Část lesa tvoří **roviny** s mírným spádem. Přiznám se, že název Na

Kotišu je pro mě nový poznatek – pan řídící Dousek, Franta Zach ani moje babička se o tomto názvu rovněž nezmiňovali. Narazil jsem na něj teprve při sepisování této části místopisu. Nicméně je uveden na několika příslušných mapách, takže nemám důvod autorům map nevěřit.

Habří: je les ležící podél obou stran silnice od křižovatky U křížku (dnes mnoha mladšími a nově se přistěhovavšími občany též nazývané Pěticestí) k Havlíčkovu mlýnu. Co jsem na světě, bývalo Habří vždy dvojí. Tomu ke Tmani bližšímu se říkalo tmaňské Habří, to druhé bylo Habří u Křížatek. Obě spadají do tmaňského katastru a pomyslným dělítkem mezi nimi je právě zmíněná silnice. Dříve zde byly pěstovány habry – odtud název.

Do Habří se můžete také dostat pohodlně pěšky. Vyjdete od hřbitova a dáte se po silnici směrem na sever. Po cca 500 m dojdete k mramorovému kříži obklopenému čtyřmi vysokými kaštaný, který zde nechal v roce 1883 postavit tehdejší majitel tmaňského zámku František Noltsch. Název má příhodný – **U zeleného kříže**. Zde opustíte asfaltovou silnici a pokračujete stále rovně dalších zhruba 400 m polní cestou až do Habří. Cesta pokračuje dále lesem a vyjdete na silnici jen několik metrů nad přejezdem železniční vlečky u Havlíčkova mlýna. Krásná procházka!

V mytkách: Les v Mytkách tvoří vlastně jižní cíp tmaňského Habří. Bývaly tu mýtiny, nyní zalesněno. Do Mytek se dostanete zprvu stejnou cestou jako do Habří, jen musíte asi po 150 m za Zeleným křížem odbočit doprava a projít starou jabloňovou a hruškovou alejí (mívala název podle svého majitele – kdysi **Kalhotáčova**, za mých mladých let **Bouškova rokle**) až k lesu.

Na alej navazuje lesní rokle, kterou lze poměrně pohodlně dojít k místu, kde býval ještě před několika málo desetiletími znamenitý a poměrně silný vodní pramen (říkalo se, že i léčivý – jeho voda prý léčila a vylepšovala zrak) vytékající z trubky zaražené asi půl metru nad zemí v břidlicové skále a odtékající odtud do Suchomastského potoka.

Něco na zmíněných vlastnostech vody asi bylo, neboť tmaňská zámecká paní Ema Noltschová si odtud nechávala každý den čeledínem vozit čerstvou vodu.

Přes Mytka se dalo lesní cestou snadno dojít až k malému lomečku (dnes silně zarostlému) u staré silnice pod Kotýzem. S výstavbou VČS byla tato lesní cesta přerušena navezenou zeminou a železniční vlečkou, odtok pramene byl do Suchomastského potoka sveden podzemním kanálem. Pramen v Mytkách byl postupem času zdevastován – trubka z níž voda vytékala, z neznámé příčiny zmizela, voda začala vytékat spodní částí břidlicové stěny a postupně celou stěnu de facto zlikvidovala. Dnes je na místě bývalé studánky jenom nechutně vyhlížející bahnitá louže.

Višňovka (parc. číslo 872) – menší les ležící po pravé straně silnice ze Tmaně do Lounína. I ta má svou historii - stával zde višňový sad, ale roku 1890 byl zrušen, protože se zde ovoci nedařilo byl osázen jinými stromy, název zůstal.

Z dalších menších lesíků zapsaných v tmaňském místopisu lze uvést **Špačkův remízek**, ležící západně od vrchu Ručička na dnešním parc. čísle 870.

Lesík **Na Lázu**, býval jihozápadně nad rybníkem u VČS. Jeho stromy však nevydržely agresivní prostředí socialistické výroby vápna.

Na druhé straně přibyla kolem Tmaně, Slavík i Lounína řada dalších menších lesíků, které pochopitelně nemají žádné dřívější místopisné pojmenování – ať už je to **lesík nad Slavíky**, který byl vysázen tmaňskými myslivci v 60. letech minulého století hlavně z důvodu obavy před sesuvy půdy nad slavickými obytnými domy nebo lesíky vysázené panem Šimkem. V okolí Tmaně je i spousta míst zarostlých divokou přírodou, možná by se dalo říci až příliš. Vymyslete jejich názvy!

Vodstva

Jsou ve Tmani a jejím okolí tvořena převážně rybníky. Většina rybníků má bohatou historii, která by si rovněž určitě zasloužila obsírnější povídání.

Největším z nich je Veský rybník, dalšími rybníky jsou Jezdičák, rybník v Podskalí u VČS, rybník u Havlíčkova mlýna, rybník ve Slavíkách, lounínská Louže a asi nejmladší rybník v Lukách, vybudovaný na přelomu 20. a 21. století.

Krátké povídání k jednotlivým rybníkům:

Veský rybník (parc. číslo 38/1) - leží uprostřed obce, má rozlohu 19408 m² a je napájen prameny bývalého rybníka Sázka ležícími cca 250 m směrem na západ od něj.

Byl naposledy čištěn někdy v 19. století, v 70. letech minulého století již byl zanesen letitým bahnem natolik, že vody v něm bylo po celé ploše ani ne půl metru. Bylo nutno přistoupit k radikálnímu řešení a bahno odstranit. Pro uskutečnění této nákladné a časově náročné práce muselo tehdejší vedení obce zajistit náhradní vodní zdroj pro případ nenadálého požáru. Proto tehdy padlo rozhodnutí postavit v blízkosti rybníka požární vodní nádrž.

Veský rybník

Požární nádrž – vpravo nahoře Višňovka

Požární vodní nádrž.

Leží západně nad Veským rybníkem, má parc. číslo 102/3 a výměru 1529 m². Rybníkem sice není, ale mezi tmaňská vodstva by možná zahrnuta být měla.

Byla postavena v akci Z v letech 1971 - 1974 a byla včetně přilehlého pozemku předána k užívání místnímu hasičskému sboru dne 13. 7. 1974 při příležitosti oslav 70. výročí jeho založení.

Svému účelu sloužila až do roku 1981, kdy se snížil přítok vody a později téměř úplně zanikl. Nádrž tehdy zarostla, narušilo se její dno i betonové stěny. Na jaře 2002 byl přítok vody obnoven, dno i stěny nádrže vyčištěny a opraveny a nádrž tak začala opět sloužit svému účelu a v letních měsících i jako koupaliště.

V posledních několika letech se však osud požární nádrže opět nevyvíjí dobrým směrem. Prameny ze Sázky horko těžko stačí na zvýšenou potřebu vody obcí, které jsou na ně napojeny a zarůstající nádrží tak protéká jen malý potůček doplňující Veský rybník. Zaplat' Pánbůh za něj!

Jezdičák (parcelní číslo 735) – leží cca 150 m pod kostelem svatého Jiří a hřbitovem. Místo jako stvořené pro fotografování. Podle katastrálních údajů má včetně pozemků v jeho nejbližším okolí rozlohu 1595 m², skutečná rozloha vody bude asi o něco málo méně než polovina tohoto čísla. Původně byl zván Pojezdný – dnes je rozdělen na tři části, z nichž dvě slouží jako úpravny vody – první byla vybudována v roce 1960, druhá v letech 1977 - 1981, třetí je využívána pro chov ryb.

Jezdičák

Rybník u VČS

Rybník u VČS (dříve rybník v Podskalí, zvaný též rybník u Sudíkova mlýna – parc. číslo 355/1) leží v blízkosti hlavní vrátnice VČS, vodní plocha 6931 m². Je zásobován vodou ze **Suchomastského** potoka, voda z něho odtéká zprvu skryta v potrubí pod celým závodem VČS, později v betonovém korytě podél staré podskalské cesty pod Kotýzem do dalšího tmaňského rybníka u Havlíčkova mlýna. Odtok rybníka kdysi sloužil pro pohon mlýna, dnes je kromě chovu ryb i zásobárnou užitkové vody pro VČS.

Rybník u Havlíčkova mlýna – parcela v níž leží, má dnes číslo 523 a plochu 3507 m². Skutečná vodní plocha rybníka bude ale o něco málo menší. Rybník je napájen ze **Suchomastského** potoka který poháněl i turbínu vyrábějící kdysi elektrický proud pro potřeby mlýna a okolních domácností samoty. Suchomastský potok tvoří i odtok z rybníka a pokračuje přes malou přehradu poblíž Králova Dvora zvanou Suchomastská vodní nádrž do Litavky

Rybník u Havl. mlýna je v současné době vypuštěn – snímky z roku 1949 jsou z rodinného alba rodiny Havlíčkovy.

Rybník ve Slavíkách (parc. číslo 192), výměra 3143 m², rybník po levé straně cesty ze Tmaně do Zdic patří obci, je napájený vodou ze studánky na jeho východní straně. Potok, který z něho vytéká, má název **Mlýnský** a v místě zvaném U jezu se vlévá do Litavky.

Louže (parc. číslo Lounín 26/1), malý rybníček uprostřed lounínské návsi, výměra 488 m², napájený z místní studánky na jeho severní straně. Studánka je malá, asi 2 metry hluboká (nyní opatřená pumpou) s bohatým pramenem. Na dně studánky bývalo prý sedm morových kamenů (koulí), jež tam podle pověsti byly uloženy po velkém moru. Při čištění studánky bývaly vyjímány, očištěny a opět uloženy do studánky, aby prý chránily vodu od morové nákazy. Později bylo morových kamenů jenom pět, dnes jsou tam údajně pouze tři.

Je zajímavé, že starousedlík osady František Zykán, který zemřel v roce 1984 ve věku 95 let, říkával, že odtok vody z lounínského rybníčka v minulosti nikdy nesměřoval k Chodouni, ale ke Tmani, kde posiloval prameny zaniklého rybníčku Sázka. Kdo ví?

V lukách, asi nejmladší rybník obce. Leží zhruba na polovině cesty z Lounína do Chodouně na parc. čísle 864, vodní rozlohou je přibližně stejné velikosti jako rybník ve Slavíkách. Je napájen vodou stahující se do něj z okolních mokřin, možná do jisté míry i potokem odtékajícím z lounínského rybníka Louže. Odtok z něj směřuje do Chodouně, kde se vlévá do řeky Litavky.

Rybník byl na přelomu milénia značně vybagrován, takže dnes si své místo v novodobém místopisu určitě zaslouží.

Rybník ve Slavíkách

Lounínská Louže v r. 2000

Rybník V lukách

Zapomenuté nebo časem zrušené vodní nádrže na katastru obce.

Sázka. V louce nad Veským rybníkem – asi 100 m západně nad dnešní požární vodní nádrží na parcelním čísle 102/5 býval rybník zvaný „Sázka“. Po mnoho let byl naplněn vodou, která poblíž pramenila z dosti vydatných pramenů. Těmi byl tehdy napájen jednak Veský rybník, odtud vedly od zemí i dřevěné roury, které přiváděly vodu do lihovaru a do stájí velkostatku k napájení dobytka.

O Sázce se vyprávělo, že nemá dno, rybník prý byl velmi hluboký, kolobaly pověsti, že kdysi jel kolem zámecký pán, koně se splášili, spadli i s kočárem do rybníka a všichni zmizeli pod jeho hladinou. Maminky prý varovaly své děti, aby se k rybníku nepřibližovaly, že by se utopily a v bezedném rybníku zmizely. Sám Pánbůh ví, kolik je na všech těchto povídkách pravdy. Pamětníci už bohužel nejsou.

Dnes stojí na místě bývalého rybníka Sázka vodárna a úpravna vody pro Tmaň a některé okolní obce, postavená v letech 1975-1980.

Vražda. V pomístných názvech katastru obce Tmaň je uvedeno pojmenování louky obdélníkového tvaru s mírným svahem (dřívější katastrální číslo 386/1/2, dnes parc. číslo 812, možná i 822) „Na vrahu“. Místo se nalézá pod rybníkem Jezdičák. Pramenů o tomto rybníku moc není, vypráví se ale, že před třemi sty lety bylo ve Tmani za sebou celkem sedm rybníků, z nichž jeden měl název Vražda. Věřte mi nebo ne, nemohu to potvrdit, nepamatuji ta léta.

Na Boru. V místech, kde dnes vyúsťuje ulice Travnatka od Lounína do ulice Míru ve Tmani, bývala na **dnešním parcelním čísle 123/1** prohlubeň po vytěžené hlíně, do které se v době dešťů a po zimním sněhu shromažďovala voda. Býval to - jak říkával pan řídící Dousek, takový „nebeský minirybníček“, který neměl sice žádný název, ale který občas posloužil občanům okolních domků ke koupání hus a kachen. Prohlubeň byla v šedesátých letech minulého století zavezena a rybníček tím zlikvidován. Dnes je zhruba na jeho místě dětské hřiště.

V Lůžičkách (dnešní parc. číslo 1023). V mírném dolíku, uprostřed polí a polní cesty spojující Tmaň s osadou Slavíky, býval dříve protáhlý rybníček naplňovaný dešťovou vodou a meliorační vodou okolních polí. Dešťová voda tvořila loužičky, které na jaře a podzim tvořily po nějakou dobu celistvou vodní plochu. Navezením skryvek z výstavby VČS do těchto míst bylo vzniku rybníčku zabráněno. Dnes je na místě Lůžiček sběrný dvůr.

Rajčůr (též Drančůr, Pod rajčůrem, Pod drančůrem) - v prostoru dnešního **parcelního čísla 45/1**. Prostor před horním vjezdem do horního dvora tmaňského zámku. V dřívějších dobách zde býval rybníček plněný převážně dešťovou vodou, většinu roku ale vyschlý. Pozemek býval kdysi ohrazen, aby v něm mohli „**rajtovat**“ koně z přilehlých stájí velkostatku. Občas v něm také skotačily děti („**drančili**“) – odtud názvy.

Pozemek byl v letech 1950 až 1986 využíván jako skládka, což mělo za následek, že se zde již přestala shromažďovat v době dešťů voda. Dnes je v těchto místech parkoviště návštěvníků Domova seniorů Senlife.

Studánky

Studánek bylo - alespoň pokud si pamatuji, v okolí Tmaň celkem sedm. Některé napájely přímo výše uvedené rybníky: Sázka – Veský rybník, Slavíky, Lounínská Louže. Voda ze zbývajících pramenů odtékala do potoků.

Nejznámějším pramenem současné doby je pramen u Havlíčkova mlýna, který vytéká několik málo desítek metrů za rybníkem. Je to poměrně silný pramen vytékající trubkou z lesního

svahu. Voda z pramene je proslulá a pramen je hojně navštěvovaný lidmi z celého berounského okresu.

Studánky ve Slavíkách a u lounínského rybníka jsou rovněž poměrně známé. V dřívějších letech byl hodně proslulý pramen v Mytkách, viz několik řádků výše. Škoda ho!

Na louce poblíž bývalé hájovny u Duchoňů bývala ještě v osmdesátých letech minulého století malá studánka s čistou vodou a porcelánovým hrníčkem pro všechny žíznivé kolemjdoucí. A že jich tam tenkrát před výstavbou VČS chodilo! Možná je tam dodnes, ale asi se k ní těžko dostanete – louka neprostupně zarostla vším možným křovím.

Další pramen vytékal poblíž staré podsalské cesty, hned za mostem před Havlíčkovým mlýnem po pravé straně Suchomastského potoka. Jeho současný osud, bohužel neznám.

Pramen u Havl. mlýna

Smutný současný pohled na pramen v Mytkách

Studánka ve Slavíkách

Tolik zhruba pár slov k větším kopcům, lesům a vodstvům v okolí všech tmaňských území. Místa si můžete snadno dohledat i na katastrální nebo zeměpisné mapě Tmaň.

Dalo by se ledacos napsat navíc třeba o lesích. Většina z nich spadá pod Lesy České republiky, a to je zřejmě jejich největší tragédií. Mnohdy obraz bídy a utrpení.

Možná by bylo dobré se také zamyslet nad osudem dnes nevyužívaných studánek. Jejich obnova by neměla vyžadovat enormní náklady. Možná by – alespoň v 1. fázi stačilo si je řádně prohlédnout a pak se rozhodnout, co dál. Jenom chtít! Určitě by to za to stálo! A lidi by se jistě také našli.

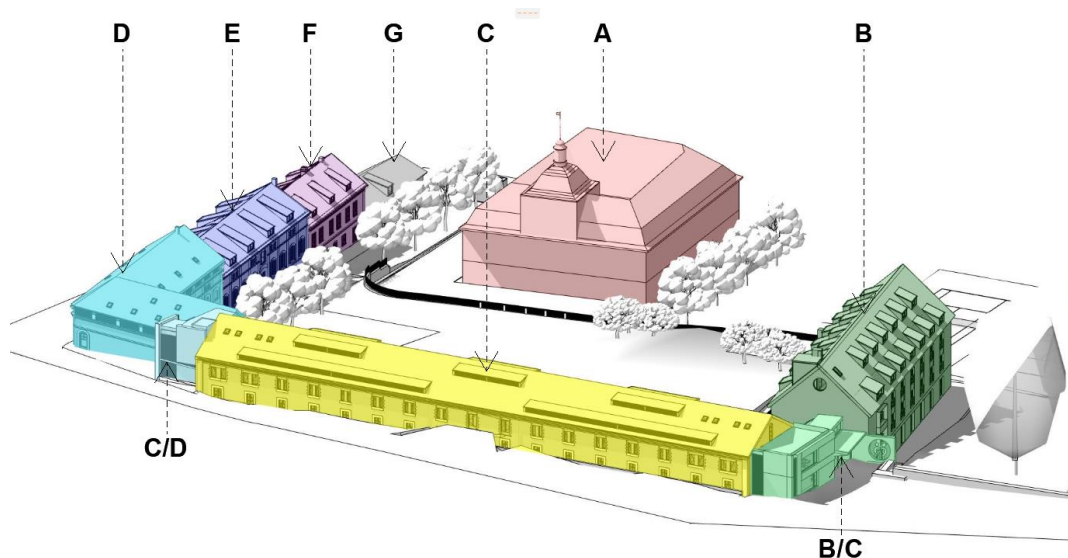
Jenomže to už nespadá pod téma Tmaňský místopis.

V dalším pokračování se tedy budeme zabývat menšími kopci, názvy polních ploch a některými zajímavými místy v okolí naší obce. Nechte se překvapit...

autor František Procházka

REKONSTRUKCE HORNÍHO ZÁMECKÉHO DVORA TMAŇSKÉHO ZÁMKU IX.DÍL

Přeji krásný adventní čas všem čtenářům tmaňského Obzoru. Máme tady poslední měsíc tohoto roku a s tím i tedy poslední letošní článek o tom, co se událo na rekonstrukci zámeckého dvora ve Tmaňi. Ti kteří nás čtou pravidelně tak ví, že stavba pokračuje stále ku předu a že dokončení objektů C D a E, je otázkou několika týdnů. Nicméně objekt B, novostavba sýpky, bude dokončena na jaře příštího roku a proto budeme rádi, když nám zachováte čtenářskou přízeň i v příštím roce.

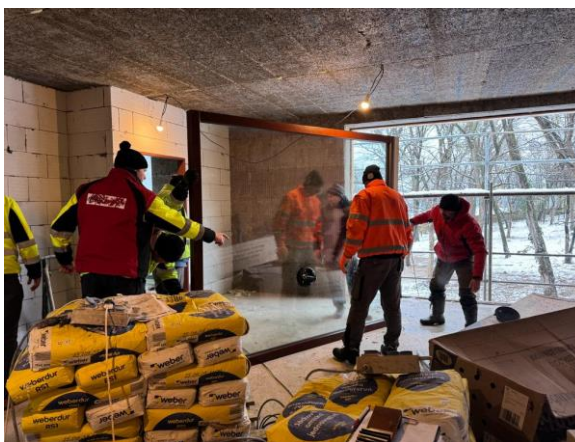
Objekt **B** – novostavba na místě bývalé sýpky. V minulém čísle jsem Vám psala o tom, že v listopadu začneme osazovat krov a tak na následujících fotkách můžete vidět jak to probíhalo. Ocelová konstrukce byla připravena na dílně a na objekt se usazovala pomocí jeřábu. Nejdříve se osazovala spodní část a po té zas horní část krovu. Celý tento proces trval pár týdnů a tak je na fotkách krásně vidět, jak se nám přitom proměnilo počasí od slunečních dnů po ty zasněžené.

V podkrovním prostoru po osazení ocelového krovu probíhají dozdivky obvodových stěn. O podlaží níže se zase vyzdívají další příčky, koupelny a osazují se ocelové zárubně.

Na další fotce můžete vidět, že v prvním podzemním podlaží se na vyzděné stěny nahazuje jádrová omítka a poslední, trochu víc akční fotka, dokumentuje osazování posledních velkoformátových oken v tomto objektu. Jen tak pro zajímavost, dokázali byste uhodnout kolik takové okno váží? Napovím Vám, že okno na obrázku je dřevěné s trojsklem a má rozměr 2,22 m na šířku a 2,5 m na výšku. Správnou odpověď Vám prozradím ale až v příštím čísle:)

Z dokončeného prvního nadzemního podlaží **objektu C** – tedy z bývalého kravína, jsem Vám ukazovala fotky minule. Tentokrát už máme dokončené ale i druhé nadzemní podlaží a tak po zasněžené fotce, kde je vidět celý objekt C z venku, následuje fotka hlavní chodby a pohled do otevřeného krovu, kde můžete vidět příznané původní cihelné oblouky.

Na dalších fotkách si můžete prohlédnout, jak vypadá malá společenská místnost, jednolůžkový pokoj, dvojlůžkový pokoj, druhá společenská místnost a kuchyňka v hlavní společenské místnosti na tomto patře.

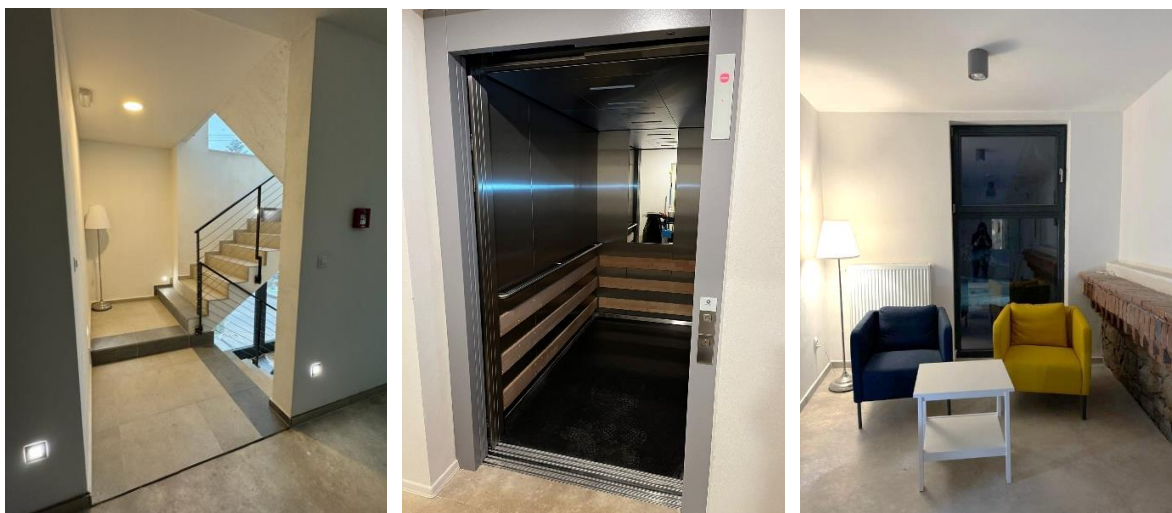

Z objektu D – tedy z bývalé konírny **a z objektu E** jsem minule ukazovala fotky dokončeného prvního nadzemního podlaží. V Děčku šlo hlavně o jídelnu s kuchyní a v E to byly dokončené apartmánové pokoje s kuchyňkami. Tyto prostory si můžete připomenut na fotkách pod zasněženým pohledem právě na objekty D a E.

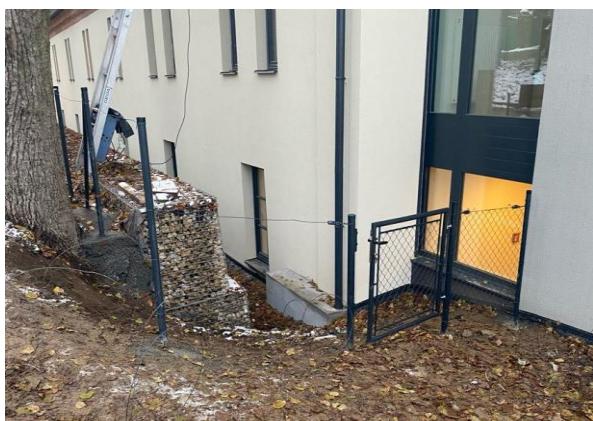
V druhém nadzemní podlaží objektu D a E už dokončujeme společné prostory jako jsou schodiště, výtahy a chodby.

V pokojích a na chodbách máme jsou hotové sádkartonové podhledy, pokládá se podlaha, a osazují se otopná tělesa. Koupelny jsou obloženy keramickým obkladem a čekají na osazení sanitárních prvků. Hodně práce tu teď mají malíři, kteří vše musí vymalovat, aby se po nich mohl postupně začít navážet nábytek. Dokončování druhého nadzemního podlaží v objektu D a E bude probíhat právě v prosinci.

Z kraje listopadu jsme nezháleli ani na venkovních úpravách. Na fotkách můžete vidět dokončenou terasu před jídelnou, vydlážděné vnitřní parkoviště a dělali se taky ploty a zábradlí - jak můžete vidět na fotkách.

To je pro tento měsíc všechno. Na další novinky se zase budete moc těšit v novém roce. Než se s Vámi ale rozloučím, tak bych Vám ráda za sebe a za celý náš team popřála příjemné prožití vánočních svátků a do nového roku hodně štěstí a zdraví.

autor Tereza Franková

Vážení čtenáři,

do nově otevíraného domova pro seniory ve Tmani stále hledáme nové kolegy na pozici **všeobecná/praktická sestra, pečovatel/pečovatelka a dále pozici recepční** (možno i na poloviční úvazek). Pokud byste měli zájem nebo věděli o vhodném uchazeči ve vašem okolí, neváhejte nás kontaktovat na emailovou adresu: **barbora.vocelava@senlife.cz**. My se Vám co nejdříve ozveme zpátky a případně si s Vámi dohodneme osobní schůzku.

Více o volných pozicích se můžete dozvědět na našich webových stránkách: **<https://www.senlife.cz/kariera>**

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TMAŇ

Vážení čtenáři,
bohatou fotodokumentaci k níže popisovaným akcím a aktuální informace naleznete na webových stránkách – www.skola-tman.cz

Mgr. Táňa Dvořáková – ředitelka ZŠ a MŠ Tmaň

Základní škola

. Naše třetáky příroda opravdu zajímá, proto si připravili krásné herbáře, se kterými pracovali v hodinách prvouky.

Divadlo Pod kloboukem hrálo pro školu i školku. Představení o přátelství dvou naprosto odlišných mláďat, tučňákovi Čutném a ledním medvídkovi Brumlovi, bylo hravé i poučné. Děti určitě porozuměly, že důležité věci nebývají vidět zvenku, ale nachází se uvnitř.

Ve škole nemohlo chybět také povídání o svatém Martinovi. Zima se pomalu hlásí oslovo a svatý Martin k nám nakonec opravdu přijel i s bílým

koně. I když sněhovou nadílku zatím s sebou nepřivezl, vůbec nám to nevadilo a máme se stále na co těšit.

V první třídě děti poslouchaly pohádku od pana Karla Čapka a rozhodly se, že si ji vymodelují, protože na dort od pejska a kočičky dostaly velkou chuť. A pro jistotu si hrdiny pohádky ještě také nakreslily.

Naši druháčci se připravují na advent. V rámci výtvarné výchovy a pracovních činností vyráběli zimní městečko z krabic od bot. A podařilo se! O finální podobu výzdoby školy určitě nepřijdete. Seznámíme vás s ní ihned, jak bude hotová a instalována na chodbě naší školy.

Ozvláštněním výuky ve III. B bylo loutkové divadlo, které přinesla paní asistentka. Děti si potom vymyslely a zahrály pohádku O unesené princezně. Moc se jim povedla.

kollektiv ZŠ Tmaň

Mateřská škola

V listopadu nás čekalo divadelní představení “Jak Čutný potkal Brumlu” v kulturním domě, které jsme si užili společně s kamarády ze základní školy. Příběh vyprávěl o dvou zvířecích kamarádech – tučňákovi Čutným a ledním medvídkovi Brumlovi.

Hned následující den se na nás přijel podívat svatý Martin se svým bílým koněm.

Ve všech třídách se v těchto dnech děti již připravují na příchod Mikuláše, anděla a čerta. Nacvičují písničky, básničky a tvoří.

Nezapomínáme ani na pohyb a pravidelně každý týden předškoláci využívají ke sportu tělocvičnu.

Za kolektiv MŠ Tmaň Andrea Muroňová, DiS.

KULTURNÍ ŽIVOT VE TMAŇI

MIKULÁŠSKÁ NADÍLKA PRO DĚTI

Malování na obličej, hry,
soutěže, zpívání a tančení

9. PROSINCE • 15:00 AŽ 18:00
KULTURNÍ DŮM TMAŇ • VSTUPNÉ DOBROVOLNÉ

CELÝ PROGRAM BUDE UVÁDĚT ADÉLKA

Kulturní dům Tmaň vás zve na

WENDY ADKINS

JULIA LANDIS

SAMANTA GLAMOURE

*Vánoční Travesti
show
Třesky-plesky*

Kulturní dům Tmaň

9.12.2023 OD 20:00

VSTUPNÉ 150,-

VSTUPENKY V PŘEDPRODEJI NA OBEČNÍM ÚŘADĚ NEBO NA MÍSTĚ

Z DĚNÍ V OBCI

Nezbytné zdražení poplatků za komunální odpad

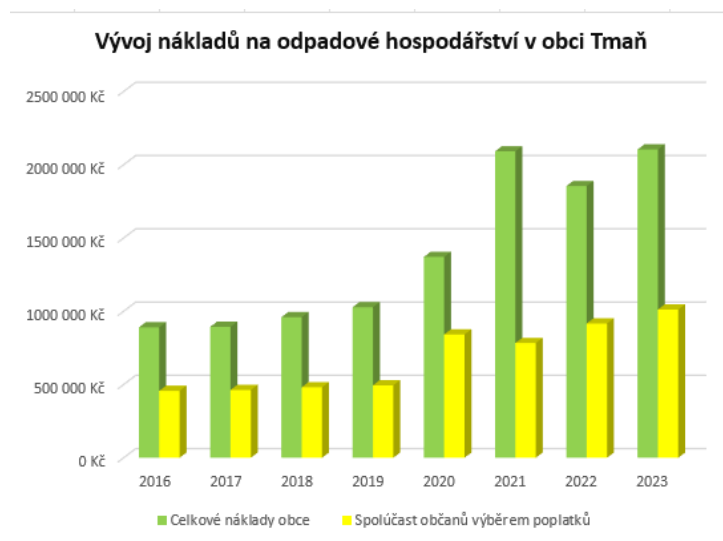
Neustálé zdražování energií, služeb, pohonných hmot i ostatních atributů souvisejících s odpadovým hospodářstvím enormně navyšují náklady naší obce na komunální odpad.

Každým rokem v tomto období dochází k navýšení sazebníku od všech firem pro příští rok, které se danou komoditou zabývají. Nejinak je tomu bohužel i letos.

Ke zdražení poplatků za odpady přistoupila naše obec v roce 2011 a následně naposledy v roce 2020. Tehdy byla stanovená částka zvýšena o 100,- Kč na osobu z původních 400,- Kč na částku 500,- Kč. Impulsem k tomuto zdražení byl především ekonomický ukazatel, který poukazoval na fakt, že obec z celkových ročních nákladů na odpadové hospodářství hradí více než polovinu ze svého rozpočtu. V této fázi se nacházíme i nyní. Obec je proto nucena po čtyřech letech opět přistoupit k nepopulárnímu kroku a zvýšit poplatek za komunální odpad na jednu osobu na částku 700,- Kč. Při stanovení této částky byly zohledněny výhledy nákladů na další období, ale i srovnání poplatků srovnatelných obcí v našem okolí. I po tomto zdražení se naše obec nadále řadí mezi obce své velikosti s nejnižší sazbou za tento poplatek.

Poplatky za psy zůstávají beze změn, stejně jako poplatky za krátkodobé přistavení kontejneru na bioodpad k vašemu bydlišti (300,- Kč). Při použití tohoto kontejneru na směsný odpad byla částka navýšena na 800,- Kč. Novinkou je služba pro seniory, kteří mohou na základě žádosti podané na obci, využít v místě svého trvalého bydliště přistavení kontejneru na bioodpad 1x do roka zcela zdarma.

Vývoj nákladů na odpadové hospodářství obce Tmaň					
	Celkové náklady obce	Spolúčast občanů výběrem poplatků	Roční poplatek	Procentuální podíl z poplatků od občanů	Procentuální podíl z rozpočtu obce
2016	890 325 Kč	456 954 Kč	400 Kč	51,32%	49,68%
2017	893 478 Kč	462 832 Kč	400 Kč	51,80%	48,20%
2018	959 287 Kč	481 183 Kč	400 Kč	50,16%	49,84%
2019	1 027 539 Kč	494 534 Kč	400 Kč	48,13%	51,87%
2020	1 370 888 Kč	841 222 Kč	500 Kč	61,36%	38,64%
2021	2 091 160 Kč	782 885 Kč	500 Kč	37,44%	62,56%
2022	1 854 109 Kč	916 333 Kč	500 Kč	49,42%	50,58%
2023	2 103 901 Kč	1 011 553 Kč	500 Kč	48,08%	51,92%

SPORT

Žákovský fotbal na Tmani

Jsme šťastní, že i ty nejmenší kategorie reprezentují tmaňský fotbal v tak dobrém světle. A konkurenční týmy z nás mají respekt a vidí v nás velkého soupeře.

Kromě, již tradičního a velmi úspěšného domácího turnaje o pohár starosty Tmaně, jsme se zúčastnili mistrovských a přátelských turnajů po celém kraji. A jak se jednotlivým kategoriím vedlo?

Mini příprava

Mini příprava začala sezonu 2023/2024 s jednou výraznou změnou a to v podobě nových trenérů. Kormidla se ujalo duo Pavel Kokeš a Martin Mikovec. Kluci odvádí s dětmi skvělou práci, a to vše se podepsalo na parádních výsledcích. Mini příprava v první polovině sezony jen těžko hledala soupeře a turnaji projížděla jako rozjetý tank. Většinu zápasů vyhrála a soupeřům vždy nadělila spoustu branek.

Mladší příprava

K této kategorii se přesunulo duo Radek Nedvěd a Tomáš Kvasnička. Nalosoována jim byla vyrovnaná skupina s jasným favoritem v podobě týmu z Berounského Cembritu. Čertíci, ale předváděli bojovné a velmi fotbalové výkony a umístili se ve skupině na skvělém třetím místě, čímž si zajistili postup mezi elitu. V jarní části sezony budou hrát mezi dvanácti nejlepšími týmy z okresu Beroun. Ve skupině se čertíci utkají s týmy – Komárov, Cembrit A, Svatá, Zdice a Cembrit C.

Starší příprava

Starší příprava, pod vedením Honzy Klase, měla před sebou přetěžký úkol. Skupina smrti ve složení Český Lev Beroun, Cembrit Beroun, FK Zdice a Karlštejn/Liteň byla velmi těžký oříšek.

Bohužel i přes rostoucí výkony všech hráčů byla tato skupina nad naše síly. Doufáme, že to ale čertíky motivovalo správným

směrem a po tvrdé zimní přípravě to na jaře žádnému týmu nedají zadarmo. Soupeři ve skupině o umístění budou – Felbabka A a B, Hýskov a Žebrák B. Hodně štěstí v bojích!!!

Mladší žáci

Nově vzniklému týmu mladších žáků se po trenérské stránce věnoval Pepa Jahelka, kterému vypomáhalo trio Frühling, Klas a Piskáček. Žákovský fotbal se tímto po dlouhé době vrátil do Tmaň a bylo to vidět i na návštěvnosti zápasů, na které si našlo cestu spousta diváků. Naším žákům chvíli trvalo, než se soutěži přizpůsobili a jejich výkonnost šla v průběhu první části sezony pomalu ale jistě nahoru. V polovině sezony jsou čertíci na skvělém devátém místě a věříme, že se na jaře dostaneme v tabulce ještě na lepší umístění.

Děkujeme za podporu všem rodičům, divákům, sponzorům, členům TJ a obci Tmaň.

Sportu zdar a fotbalu zvlášť.

POZOR NOVINKA !!!

*Ve spolupráci s **DEMI Sport** spouštíme fanshop, kde si můžete objednat trička, mikiny nebo třeba přívěsek na klíče či hrnek! Motivů na trička či mikiny máme v zásobě dost tak je možné, že se občas objeví něco nového...*

Objednávejte zde: <https://www.demisport.cz/vcs-tman/>

INFO OBCE

Pohotovostní služby zubních lékařů

Pohotovostní služby zubních lékařů jsou v prosinci 2023 zajišťovány na Berounsku a Hořovicku v době od 08:00 – 11:00 hodin takto:

Termín	Zubní lékař / adresa ordinace	Telefon
9.+10.12.2023	Dr. Šlesingerová Iva Beroun, Tř. Politických Vězňů 40	311 746 372
16.+17.12.2023	Dr. Fiala Martin Beroun, Holandská 123	728 961 496
23.12.2023	Dr. Hanáčková Anita Komárov, Buzulucká 480	734 583 076
24.12.2023	Dr. Hentsch František Zdice, Palackého nám. 878	311 685 672
25.12.2023	Dr. Csölle Zdenka Králov Dvůr, Průmyslová 614	722 532 538
26.12.2023	Dr. Holmanová Jarmila Hořovice, Komenského 49	311 516 660
30.+31.12.2023	Dr. Humlová Adéla Žebrák, Ant. Pacovského 277	311 533 447
1.1.2024	Dr. Hanáčková Anita Komárov, Buzulucká 480	734 583 076

Zahradnictví Tmaň, ul. Profesora Krbce 64

Prodejní doba v prosinci 2023:

Pondělí – Čtvrtek zavřeno; pátek: 9:00-16:00 hodin; sobota 9:00-12:00 hodin; neděle zavřeno; všechny státní svátky zavřeno

Pro vaši zahradu nabízíme široký sortiment menších či větších rostlin, květin, keřů a stromů, například: vřesovištní rostliny, trvalky, skalničky, azalky, rododendrony, kanadské borůvky, brusinky, okrasné trávy, okrasné keře a dřeviny, jehličnany. S výběrem rostlin pro vaše podmínky a stanoviště vám rádi poradíme. V našich školkách se zabýváme pěstováním jehličnatých a některých listnatých stromů, které používáme např. při rekultivacích.

Dále nabízíme větší množství solitérů, které jsme u nás vypěstovali a nyní již čekají v kontejnerech na své majitele.

V našem zahradnictví najdete též široký sortiment substrátů v různém balení od 20 do 75 l, například zahradnické substráty, substráty pro okrasné dřeviny, pro rododendrony a azalky aj., bílou rašelinu, drcenou kůru, mulčovací kůru.

Dále u nás můžete zakoupit zahradní náčiní, truhlíky, květináče, mísy, sezónní dekorace, keramiku, svíčky atd.

Prodej krmných směsí značky Versele Laga (Belgie) a Fink Nezvěstice pro králíky, nosnice, kuřata, kachny, kachňata, krůty, koně aj. Prodej doplňků výživy a vitamínů pro zvířata, prodej lizu, sušeného mléka pro jehňata a kůzlata, prodej granulí pro psy a kočky, napáječky a krmítka. Prodej krmiva a potřeb pro chov holubů.

Další podrobnosti, včetně fotogalerie nabízených produktů, najdete na webových stránkách Zahradnictví Tmaň: www.zahradnictvitman.cz.

Přivítáme vás v příjemném prostředí plném skalek, jezírek s rybami a lekníny, můžete u nás tedy i příjemně relaxovat.

**Prodej vánočních stromků na plantáži bude probíhat od 6.12.2023
Přijďte se podívat. Těšíme se na vaši návštěvu!**

OBZOR – informační časopis Obce Tmaň.

Registrováno na Ministerstvu kultury ČR – evidenční číslo: MK ČR E 10531
Vydává Obecní úřad Tmaň, IČO: 00233901. Internetové stránky: www.obectman.cz.

Adresa redakce: Obecní úřad Tmaň, 267 21 Tmaň. E-mail: ou@obectman.cz.

Nepodepsané příspěvky připravil redakční kolektiv ve složení:

Frühling Jaromír, Vínšová Petra, Rysová Kateřina, Soukupová Jiřina.

Redakční uzávěrka vždy 20. na příští měsíc.

Toto číslo vyšlo 8.prosince 2023

Cena výtisku – 5 Kč,-